

• Francesc Pujols i la filosofia

Aquest any 2012 que hem deixat enrere es van commemorar els cinquanta anys de la mort del filòsof Francesc Pujols. Segons Josep Pla, aquest personatge enginyós i brillant va ser víctima del seu propi anecdotari, una cosa semblant al que li va passar a Eugeni d'Ors. Així, malgrat l'extensa bibliografia de l'un i de l'altre, no són coneguts com fóra bo per entendre i apreciar com cal el que el mateix Pujols va definir com filosofia catalana.

Existeix una filosofia catalana? L'afirmació no té perquè ser tímida en uns temps en què Catalunya s'encamina, com esperem, vers la concreció d'un Estat. La filosofia catalana comença amb Ramon Llull, l'obra del qual, resumint molt, busca la manera d'explicar Déu, la creació i la vida no només a través de l'especulació mental sinó preferentment a través de l'enraonament; és a dir, amb un diàleg constant amb la realitat que és d'on ha de partir el pensament perquè aquest sigui efectiu, útil per a la vida humana i el seu progrés.

En aquesta genealogia, altres pensaments filosòfics segueixen Ramon Llull, cadascun amb la seva pròpia personalitat: Ramon Martí de Subirats, Ramon Sibiuda, Raimon de Penyaforat, Jaume Balmes, Manuel Milà i Fontanals, Francesc X. Llorens i Barba, Eugeni d'Ors, Francesc Pujols...

La filosofia contemporània de matriu catalana continua, està en moviment, just una de les troballes de la filosofia catalana respecte del procés de la vida i del pensament que, cal dir-ho, entronca amb les filosofies orientals tant en la forma, clara i sintètica, com s'emparenta amb un fons que supera el dualisme, la controvèrsia dels dos pols de la realitat.

Tal com escriu Joan Cuscó en l'extens i il·luminador pròleg amb què encapçala Francesc Pujols i la filosofia (Publicacions de l'Abadia de Montserrat), durant tota la seva vida Pujols va conrear un pensament que no deslliga la filosofia de la ciència o coneixement de la realitat, i que, per això mateix, anomena Ciència del Tot o Hiparxiologia. Francesc Pujols volia crear un sistema que fos capaç de reconciliar el realisme fantàstic de Plató i l'idealisme terrestre de Kant. Per a Pujols, realitat i existència són indiscutibles. Així, aquesta filosofia-ciència pretén explicar la realitat com un tot harmònic.

Pujols va anomenar religió científica catalana –per al filòsof, religió i ciència no són incompatibles sinó complementàries– a aquesta visió-comprensió holística de la realitat que suposa tant l'autoconeixement –realitat interior– com el coneixement de la realitat externa.

Per comprendre l'obra de Pujols –escriu Cuscó– cal tenir ben present la seva visió singular de la història de la filosofia de Catalunya, des de la qual interpreta i treballa sobre la tradició. Si Grècia va crear l'Art clàssic [recerca de l'Art, l'Estètica, la Bellesa] i Roma va establir el Dret clàssic [recerca de la Bondat, la Justícia], Catalunya ha d'aportar el classicisme científic a la civilització humana [recerca de la Veritat o Realitat última de les coses].

L'eix central de tot aquest sistema Pujols el va sintetitzar en l'Escala de la Vida –en realitat, un conjunt o xarxa d'escapes– a imatge de l'Art combinatòria de Ramon Llull. Ve de lluny i es projecta a prop dels nostres dies, el pensament de Francesc Pujols.

I és que quan diem Grècia o Roma no estem parlant només de territoris, sinó de cultures que han fertilitzat el món. Com escriu ell mateix en un dels seus articles, la metàfora d'aquesta filosofia-ciència catalana són els castells. Així, doncs, amunt tots.